

KAMU MALİYESİNDE GELİŞMELER**20 Mart 2025**

- 1) Merkezi Yönetim Bütçesi 449 Milyar TL açık verdi.
- 2) Merkezi Yönetim Borcu 9.909 milyar TL olarak gerçekleşti.
- 3) Cari İşlemler Hesabı Ocak/2025 Döneminde 3,7 milyar Dolar açık verdi.
- 4) Türkiye'nin Dış Borcu 3. Çeyrekte 525 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Bu çalışmada 20 Mart 2025 tarihi itibarıyla Merkezi yönetim bütçe uygulama sonuçları, merkezi yönetim borç stoku verileri, cari işlemler hesabı ve Türkiye dış borcuna ilişkin son verilere yer verilmiştir.

1- Merkezi Yönetim Bütçesi 449 Milyar TL açık verdi:**Bütçe Dengesi:**

Ocak -Şubat/2025 döneminde Bütçe Giderleri geçen yılın aynı dönemine göre %43 oranında artarak 2.089 milyar TL, Bütçe Gelirleri %42 oranında artarak 1.640 milyar TL olarak gerçekleşti. ¹

Bu gerçekleştirmeler sonucundan geçen yılın aynı döneminde 304 milyar TL açık veren Merkezi Yönetim Bütçesi, bu dönemde 449 milyar TL açık verdi.

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri			
(Milyon TL)	Ocak-Şubat		
	2024	2025	%
BÜTÇE GİDERLERİ	1.457.873	2.089.859	43,3
Personel Giderleri	460.379	638.421	38,7
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	55.588	75.704	36,2
Mal ve Hizmet Alımları	69.916	106.452	52,3
Cari Transferler	578.951	809.502	39,8
Sermaye Giderleri	50.796	93.547	84,2
Sermaye Transferleri	2.095	27.874	1.230,7
Borç Verme	64.226	35.652	-44,5
Faiz Giderleri	175.923	302.707	72,1
BÜTÇE GELİRLERİ	1.153.356	1.640.508	42,2
Vergi Gelirleri	923.492	1.377.625	49,2
Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri	42.841	28.194	-34,2
Özel Gelir. Al. Bağış ve Yard.	21.274	32.360	52,1

¹ <https://hmb.gov.tr/bumko-aylik-butce-uygulama-sonuclari>

Faizler, Paylar ve Cezalar	115.001	126.786	10,2
Sermaye Gelirleri	2.586	11.506	345,0
Alacaklardan Tahsilat	1.633	2.404	47,2
Özel Büt. İdarel. Öz Gelirleri	32.278	47.788	48,0
Düz. ve Denet. Kurum. Gelir.	14.250	13.845	-2,8
BÜTÇE DENGESİ	-304.517	-449.351	47,6

Bütçe Giderleri:

Bu dönemde Faiz Hariç Giderler %39 oranında artarken, faiz giderleri %72 oranında artarak 302 milyar TL olarak gerçekleşti.

Bütçe Giderleri içinde en yüksek artış **%2532** oranı ile **Yurtiçi Sermaye Tarnsferleri-Diğer** alt kaleminde gerçekleşmiştir.

En Fazla Artan İlk 10 Alt Gider Kalemi				
Milyon TL		Ocak-Şubat		%
		2024	2025	
1	6. Sermaye Transferleri-a) Yurtiçi Serm.Trans.- Diğer	990	26.068	2.532,1
2	4.Cari Transferler-a) Görevl. Gid.- Ziraat Bankası- Tarım sal Üreticilere Kredi Faiz Dest.	8.108	25.512	214,6
3	4. Cari Transferler-b) Hazine Yardımları- Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	36.570	75.018	105,1
4	4. Cari Transferler-a) Görevlendirme Giderleri- KİT Görevlendirme Giderleri	37.188	72.061	93,8
5	5. Sermaye Giderleri- G.menkul Sermaye ve Üretim Giderleri	43.104	82.150	90,6
6	4.Cari Trans.- f) Hane Halkına Yap. Diğer Trans.- Bireysel Emeklilik Devlet Katkısı	9.379	17.425	85,8
7	4. Cari Transferler-i) Gelir. Ayrıl. Pay.-Fon Payları- SSDF	17.556	32.322	84,1
8	3. Mal ve Hizmet Alım Gid.-a) Savunma-Güvenlik- Milli Savunma Bakanlığı	7.989	14.241	78,3
9	1. Personel Giderleri- İşçiler	26.822	47.397	76,7
10	1. Personel Giderleri- Sözleşmeli Personel	28.809	49.137	70,6

Bütçe Giderlerinin ana gider kalemleri itibariyle oransal dağılımı aşağıdaki gibidir:

Bütçe İçindeki Paylar	%
1. Personel Giderleri	23,6
2. SGK'ya Devlet Primi Giderleri	3,0
3. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6,9
a) Savunma-Güvenlik	2,6
b) Sağlık Giderleri	0,0
c) Borçlanma Genel Giderleri	0,2
d) Diğer Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4,1
4. Cari Transferler	39,5
a) Görevlendirme Giderleri	5,2
b) Hazine Yardımları	17,0
c) Kar Amacı Gütmeyen Kur. Yapılan Trans.	1,1
d) Hane Halkına Yapılan Transferler	0,4

e) Tarımsal Destekleme Ödemeleri	0,9
f) Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	1,8
g) Sosyal Amaçlı Transferler	1,3
h) Yurtdışına Yapılan Transferler	0,3
i) Gelirden Ayrılan Paylar	11,4
5. Sermaye Giderleri	7,5
6. Sermaye Transferleri	2,3
7. Borç Verme	2,1
8. Faiz Giderleri	13,2

Grafikten görüldüğü üzere bu dönemde bütçe giderleri içinde en yüksek paya sahip ana gider kalemi %39 oranı ile **Cari Transferler**, ikinci sırada % 23 oranı ile **Personel Giderleri**, üçüncü sırada %13 oranı ile **Faiz Giderleridir**.

Bütçe giderleri içinde en yüksek paya sahip cari transferler kalemi içinde başlıca;

Hazine Yardımları (İşsizlik Sigorta Fonu, Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri, DFİF, Diğer) 375 milyar TL,

Gelirden Ayrılan Paylar (mahalli idareler, fonlar) 224 milyar TL ve

Görevlendirme Giderleri (KİT, Halk Bankası Esnaf Kredi Faiz Desteği, Ziraat Bankası tarımsal kredi faiz desteği) 10 milyar TL yer almaktadır.

Bütçe Gelirleri:

Bu dönemde vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre %53 oranında artarken, vergi dışı gelirler %18 oranında artış göstermiştir.

Bu dönemde vergi türleri içinde en yüksek artış Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde %101 oranında gerçekleşmiştir.

(Milyon TL)	Ocak		Artış (%)
	2024	2025	
Merkezi Yönetim Gelirleri	1.153.356	1.640.508	42,2
Vergi Gelirleri	923.492	1.377.625	49,2
1- Gelir Vergisi	172.350	328.851	90,8
2- Kurumlar Vergisi	23.215	18.902	-18,6
3- Veraset ve İntikal Vergisi	768	1.095	42,5
4- Motorlu Taşıtlar Vergisi	25.927	41.796	61,2
5- Değerli Konut Vergisi	55	60	9,1
6- Dahilde Alınan KDV	172.907	259.366	50,0
7- Özel Tüketim Vergisi	186.557	261.036	39,9
8- Banka ve Sig. Muame. Vergisi	43.813	88.281	101,5
9- Şans Oyunları Vergisi	7.784	8.424	8,2
10- Özel İletişim Vergisi	3.855	6.570	70,4
11- Dijital Hizmet Vergisi	2.381	3.823	60,6
12- Konaklama Vergisi	586	861	47,0
13- Gümrük Vergileri	28.642	42.364	47,9
14- İthalde Alınan KDV	191.289	223.243	16,7
15- Damga Vergisi	22.111	34.030	53,9
16- Harçlar	37.703	58.097	54,1
Vergi Dışı Gelirler	229.864	262.883	14,4

Bu dönemde vergi gelirlerinin vergi türleri itibarıyla oransal dağılımı aşağıdaki gibidir:

Vergi Gelirleri (milyon TL)	923.492	1.377.625	100%
1- Gelir Vergisi	172.350	328.851	24%
2- Kurumlar Vergisi	23.215	18.902	1%
3- Veraset ve İntikal Vergisi	768	1.095	0%
4- Motorlu Taşıtlar Vergisi	25.927	41.796	3%
5- Değerli Konut Vergisi	55	60	0%
6- Dahilde Alınan KDV	172.907	259.366	19%
7- Özel Tüketim Vergisi	186.557	261.036	19%
8- BSMV	43.813	88.281	6%
9- Şans Oyunları Vergisi	7.784	8.424	1%
10- Özel İletişim Vergisi	3.855	6.570	0%
11- Dijital Hizmet Vergisi	2.381	3.823	0%
12- Konaklama Vergisi	586	861	0%
13- Gümrük Vergileri	28.642	42.364	3%
14- İthalde Alınan KDV	191.289	223.243	16%
15- Damga Vergisi	22.111	34.030	2%
16- Harçlar	37.703	58.097	4%

Tablodan görüldüğü üzere bu dönemde vergi gelirleri içinde en yüksek paya sahip vergi türü %24 oranı ile Gelir Vergisidir.

2- Merkezi Yönetim Borcu 9.909 milyar TL olarak gerçekleşti:

Şubat/2025 Ayı itibariyle Merkezi Yönetim Toplam Brüt Borç Stoku, önceki yıl sonuna göre 652 milyar TL artarak 9.909 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Borç stokunun 5.471 milyar TL'sı İç Borç Stoku, 4.437 milyar TL'sı ise Dış Borç Stoku'dur.²

Merkezi Yönetim Toplam Brüt Borç Stoku								
(Milyon TL)	Hazine Bonosu (I)	Devlet Tahvili	Ulus. Tahvil	Top. Tah (II)	Kredi (III)	İç Borç Stoku	Dış Borç Stoku	Toplam Stok (I+II+III)
2010	9.525	343.317	68.641	411.957	52.664	352.841	121.305	474.146
2011	0	368.778	88.308	457.087	61.983	368.778	150.291	519.070
2012	3.684	382.858	91.726	474.584	54.633	386.542	146.359	532.901
2013	0	403.007	119.007	522.014	64.179	403.007	183.186	586.193
2014	0	414.649	135.161	549.809	62.708	414.649	197.869	612.517
2015	0	440.124	167.345	607.469	70.777	440.124	238.122	678.246
2016	1.025	467.620	211.386	679.006	79.921	468.644	291.307	759.952
2017	974	534.473	252.318	786.791	88.729	535.448	341.047	876.494
2018	5.495	580.647	364.914	945.561	116.059	586.142	480.973	1.067.115
2019	15.483	739.569	451.224	1.190.794	122.559	755.052	573.784	1.328.836
2020	0	1.060.354	592.959	1.653.312	158.799	1.060.354	751.758	1.812.111
2021	9.920	1.311.270	1.087.334	2.398.604	339.305	1.321.189	1.426.639	2.747.828
2022	18.896	1.886.435	1.644.901	3.531.336	485.223	1.905.331	2.130.124	4.035.455
2023	1.251	3.208.001	2.717.554	5.925.555	809.826	3.209.252	3.527.380	6.736.632

² <https://hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri>

2024	66.320	4.893.590	3.332.329	8.225.919	965.015	4.959.910	4.297.344	9.257.254
2025/2	129.277	5.342.432	3.433.420	8.775.852	1.004.442	5.471.709	4.437.862	9.909.571

3- Cari İşlemler Hesabı Ocak -2025 Döneminde 3,7 milyar Dolar açık verdi:

TCMB Ödemeler Dengesi Ocak-2025 Ayı istatistiklerine göre ödemeler dengesi ana kalemlerinde ve bunların önemli alt kalemlerindeki gelişmeler aşağıdaki gibidir.³

➤ Cari işlemler hesabında Ocak-2025 döneminde 9.9 milyar Dolar açık:

- ✓ Bu dönemde ihracat geçen yılın aynı dönemine göre %7 oranında artarak 21 milyar Dolar, ithalat %11 oranında artarak 26 milyar Dolar, dış ticaret açığı %28 oranında azalarak 5,5 milyar Dolar olarak gerçekleşti.
- ✓ TÜİK ve Ticaret Bakanlığı GTS verilerine göre;⁴ ihracat 2025 yılı Ocak ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %5,8 artarak 21,1 milyar dolar, ithalat %9,6 artarak 28,7 milyar dolar olarak gerçekleşti..

➤ Finans hesabında 11,7 milyar Dolar giriş:

Doğrudan Yatırımlarda 0,5 milyar Dolar net giriş:

- ✓ Bu dönemde doğrudan yabancı yatırımı net 1,4 milyar Dolar (yabancıların gayrimenkul edinimi 132 milyon Dolar), yurt dışına sermaye yatırımı net 910 milyon Dolar (yurtdışında gayrimenkul edinimi 144 milyon Dolar) olarak gerçekleşti.

Portföy Yatırımlarında 2,1 milyar Dolar net giriş:

- ✓ Bu dönemde yurt içi yerleşiklerce yurt dışında 173 milyon Dolar portföy alışı gerçekleştirildi.
- ✓ Yurt dışı yerleşikler hisse senedi piyasasında 12 milyon Dolar alış gerçekleştirdi.
- ✓ Yurt dışı yerleşikler, yurtiçi yerleşiklerin yurt dışı tahvil ihraclarından 2,3 milyar Dolar net alım gerçekleştirdi.

Diğer yatırımlarda 9 milyar Dolar net giriş:

- ✓ Bu dönemde yurtiçi bankaların yurtdışı muhabirleri ve şubeleri nezdindeki döviz ve TL hesapları ile yurtiçinde yerleşik kişilerin yurtdışındaki mevduat varlıkları 1,5 milyar Dolar arttı.
- ✓ Yurtdışı yerleşiklerin MB ve bankalar nezdindeki mevduatları 3,4 milyar Dolar azaldı.
- ✓ Yurt içi yerleşiklerin (MB, Bankalar, Genel Hükümet, Diğer sektörler) net kredi kullanımı 10,4 milyar Dolar olarak gerçekleşti.

³ TCMB/İstatistikler/Ödemeler Dengesi

⁴ <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=dis-ticaret-104&dil=1>

- ✓ Ticari kredilerde net (vadeli ithalat– vadeli ihracat) 125 milyon Dolar artış gerçekleşti.
- **Net Hata ve Noksan kaleminde 1,5 milyar Dolar doları çıkış:**
 - ✓ Ocak 2025 Ayı içinde 1,5 milyar Dolar çıkış gerçekleşti.
- **Resmi rezervlerde 6,4 milyar dolar artış:**
 - ✓ Ocak 2025 Ayı içinde 6,4 milyar Dolar artış gerçekleşti.

Ödemeler Dengesi (Milyon ABD Doları)		Ocak			
		2024	2025		
A-	CARİ İŞLEMLER HESABI	-2.277	-3.795	↑	67 %
1.	İhracat	19.713	21.112	↑	2 %
2.	İthalat	24.064	26.670	↑	11 %
	<i>Mal Dengesi</i>	<i>-4.351</i>	<i>-5.558</i>	↑	28 %
3.	Hizmet Gelirleri	7.009	7.503	↑	7 %
4.	Hizmet Giderleri	3.881	4.421		
5.	Birincil Yat. Kaynaklı Gel.	502	1.097		
6.	Birincil Yat. Kaynaklı Gid.	1.399	2.288		
7.	İkincil Yat. Kaynaklı Gel.	-157	-128		
B.	SERMAYE HESABI	32	48		
C.	FINANS HESABI	4.416	-11.768		
8.	Doğrudan Yatırımlar: NVE	249	910	↑	504
9.	Doğrudan Yatırımlar: NYO	857	1.414		
10.	Portföy Yatırımları: NVE	491	173		
11.	Portföy Yatırımları: NYO	717	2.355	↑	2.182
11.1.	<i>Hisse Senetleri</i>	<i>186</i>	<i>12</i>		
11.2.	<i>Borç Senetleri</i>	<i>531</i>	<i>2.343</i>		
12.	Diğer Yatırımlar: NVE	5.545	359	↑	9.082
13.	Diğer Yatırımlar: NYO	295	9.441		
	<i>Cari, Ser. ve Finans Hesapları</i>	<i>-6.661</i>	<i>8.021</i>		
D.	NET HATA VE NOKSAN	454	-1.591	↓	
	<i>GENEL DENGE</i>	<i>6.207</i>	<i>-6.430</i>		
E.	REZERV VARLIKLAR	-6.207	6.430	↑	
14.	<i>Resmi Rezervler</i>	<i>-6.207</i>	<i>6.430</i>		

4- Türkiye'nin Dış Borcu 525 Milyar Dolar Olarak Gerçekleşti:

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku 2024 Yılı 3. Çeyrek itibariyle 525 milyar Dolar olarak gerçekleşti.⁵ Bir önceki çeyrekte 512 Milyar Dolar düzeyindeydi.

Özel sektörün borcu bir önceki çeyrekteki 251.8 Milyar Dolar düzeyinden 266.6 Milyar Dolarına çıkarken, Kamunun toplam dış borcu 201,7 Milyar Dolar düzeyinden 220.8 Milyar Dolarına çıktı.

⁵ <https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri>

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku/ GSYH oranı bir önceki çeyrekteki %44.2 oranından %41.7 oranına geriledi.

Türkiye Net Dış Borç Stoku Stoku 2024 Yılı 3. Çeyrek itibariyle 265,4 milyar Dolar olarak gerçekleşti.⁶ Bir önceki çeyrekte 265 Milyar Dolar düzeyindeydi. Türkiye Net Dış Borç Stoku/GSYH oranı bir önceki çeyrekteki %22.1 oranı ile aynı seviyede %22,1 olarak gerçekleşti.

Yıllar	TÜRKİYE BRÜT DIŞ BORÇ STOKU (Milyon ABD Doları) 31.12.2024										
	KAMU SEKTÖRÜ			TCMB			ÖZEL SEKTÖR			TÜRKİYE E BDBS (I+II+III)	TÜRKİYE BDBS / GSYH (%)
	Kısa Vade	Uzun Vade	Toplam (I)	Kısa Vade	Uzun Vade	Toplam (II)	Kısa Vade	Uzun Vade	Toplam (III)		
1990	0	33.268	33.268	855	7.487	8.32	8.645	2.125	10.770	52.381	26,1
2000	2.461	47.621	50.081	653	13.437	14.090	25.187	29.244	54.431	118.602	43,4
2002	915	63.618	64.533	1.655	20.348	22.003	16.109	29.179	45.288	131.824	55,4
2005	2.133	68.398	70.531	2.763	12.662	15.425	38.560	51.057	89.617	175.573	34,8
2015	16.997	99.741	116.738	176	1.143	1.319	87.423	197.380	284.803	402.860	46,5
2016	17.081	106.632	123.713	399	703	1.102	72.820	208.653	281.473	406.288	46,7
2017	19.426	117.836	137.262	1.753	0	1.753	88.454	223.681	312.135	451.149	52,5
2018	20.828	122.391	143.219	5.914	0	5.914	66.238	210.964	277.202	426.334	53,4
2019	23.444	137.444	160.888	8.452	0	8.452	63.975	181.033	245.008	414.348	54,5
2020	24.892	152.740	177.632	21.344	0	21.344	65.358	162.876	228.234	427.210	59,6
2021	22.219	156.418	178.637	26.052	0	26.052	70.080	159.123	229.203	433.892	53,7
2022	28.895	156.278	185.173	32.790	0	32.790	86.916	150.471	237.387	455.350	50,3
2023	34.473	167.237	201.710	46.360	0	46.360	95.281	155.657	250.938	499.008	44,2
2024/III	39.576	181.232	220.808	38.372	0	38.372	99.912	166.708	266.620	525.800	41,7

Türkiye'nin dış borç ödeme projeksiyonu aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Buna göre 2024 yılı Kasım-Aralık döneminde ödenecek kamu sektörü ve özel sektör toplam dış borç tutarı 27 Milyar Dolar'dır.

Türkiye Dış Borç Ödeme Projeksiyonları 31.12.2024 (Milyon ABD Doları)							
	2024 (Mayıs- Aralık)	2025	2026	2027	2028	2029+	TOPLAM
Genel Toplam	27.792	93.662	52.033	41.097	42.320	183.261	440.164
Kamu Sektörü	9.241	46.657	27.952	23.342	20.801	103.576	231.568
Anapara	8.076	37.355	20.176	16.650	15.188	76.341	173.786
Faiz	1.165	9.302	7.776	6.692	5.613	27.234	57.782
Özel Sektör	18.551	47.005	24.081	17.755	21.519	79.686	208.596
Anapara	17.420	42.165	19.869	14.223	17.361	66.700	177.739
Faiz	1.131	4.840	4.211	3.532	4.158	12.986	30.857

Dr. Mustafa Bulut
Yeminli Mali Müşavir

⁶ <https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri>